

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

IPRE
Institutul pentru Politici
și Reforme Europene
ipre.md

Rolul actorilor locali în implementarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030

Cuprins

SCOPUL GHIDULUI	2
I. OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ	3
1.1 DESCRIEREA GENERALĂ A ODD	3
1.2 REPUBLICA MOLDOVA ȘI ODD	6
1.2.1 NAȚIONALIZAREA ȘI IMPLEMENTAREA ODD ÎN REPUBLICA MOLDOVA	6
1.2.2 CADRUL INSTITUȚIONAL PENTRU IMPLEMENTAREA AGENDEI DE DEZVOLTARE DURABILĂ 2030	8
1.3 DESCRIEREA DETALIATĂ A ODD	10
II. INSTRUMENTE PENTRU IMPLEMENTAREA ODD LA NIVEL LOCAL	28
2.1 PAȘII PENTRU IMPLEMENTAREA ODD LA NIVEL LOCAL	28
2.1.1 CORELAREA CADRULUI NORMATIV CE REGLEMENTEAZĂ ACTIVITATEA ADMINISTRAȚIIE PUBLICE LOCALE ȘI CADRUL NORMATIV PRIVIND PLANIFICAREA STRATEGICĂ	28
2.1.2 ASIGURAREA UNUI PROCES INCLUZIV ȘI PARTICIPATIV	29
2.1.3 MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ	30
2.1.4 ROLUL AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE.....	30
2.2 CREȘTEREA CUNOȘȚINȚELOR ODD LA NIVEL LOCAL	31
2.2.1 PLANIFICAREA EVENIMENTELOR LOCALE	32
2.2.2 SUGESTII PENTRU ACTIVITĂȚI INTERACTIVE DE INFORMARE	33
III. STUDIU DE CAZ - ALINIAREA STRATEGIILOR LOCALE LA ODD	34
IV. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	35

SCOPUL GHIDULUI

Ghidul este destinat autorităților publice locale interesate să crească nivelul de cunoaștere a Agendei 2030 și Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) la nivel local.

Mesajele principale ale ghidului sunt:

- Autoritățile publice locale au un rol cheie în implementarea cu succes a Agendei 2030 și atingerea tuturor țintelor stabilite până în anul 2030;
- Alinierea la ODD permite dezvoltarea unui cadru de politici comprehensiv, uniform și consecvent;
- Implementarea eficientă a ODD poate avea loc doar atunci când există parteneriate bine definite, bazate pe dialog și cooperare între autoritatea publică centrală, autoritatea publică locală, cetățeni, societatea civilă, mediul privat, comunitatea de donatori etc.
- Există o varietate de metode de informare și implicare a cetățenilor în activitățile relevante Agendei 2030, care pot fi utilizate pentru a atinge exact obiectivele stabilite de către autoritatea publică locală.

Ghidul conține următoarele secțiuni:

Descrierea generală a ODD

- a. scurt istoric
- b. principalele caracteristici
- c. pilonii Agendei 2030

ODD în Republica Moldova

- a. procesul de naționalizare a ODD
- b. cadrul instituțional pentru implementarea ODD
- c. exercițiul de evaluare națională voluntară
- d. descrierea detaliată a celor 17 ODD din perspectiva autorităților publice locale

Instrumente pentru implementarea ODD la nivel local

- a. pașii pentru implementarea ODD
- b. monitorizarea și evaluarea ODD
- c. rolul APL în implementarea ODD
- d. activități interactive de informare

Pe lângă descrierea tuturor celor 17 ODD din perspectiva relevanței pentru autoritățile publice locale, ghidul va oferi o imagine de ansamblu a elementelor importante de care autoritatea locală trebuie să țină cont în procesul de aliniere a strategiilor locale la obiectivele din Agenda 2030. Ghidul oferă recomandări pentru organizarea unui exercițiu de informare cât mai inclusiv, prin implicarea plenară a tuturor locuitorilor: persoanelor social vulnerabile, tinerilor, femeilor și bătrânilor.

I. OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ

1.1 DESCRIEREA GENERALĂ A ODD

Împreună cu alte 192 de țări, Republica Moldova și-a asumat în anul 2015 angajamentul de a implementa Agenda de Dezvoltare Durabilă până în anul 2030, prin stabilirea de parteneriate cu societatea civilă, mediul de afaceri, parteneri de dezvoltare și alți actori importanți, pentru a susține o abordare integrată a dezvoltării durabile, urmând să elimine inegalitățile și discriminarea, în vederea realizării principiului de *a nu lăsa pe nimeni în urmă*.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) au fost dezvoltate și elaborate ca urmare a experienței de implementare a Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM). ODM au ghidat dezvoltarea durabilă în perioada anilor 2000-2015. Aceste obiective au reprezentat un angajament ferm față de cei mai săraci și vulnerabili oameni de pe planetă. Rolul principal al ODM a fost mobilizarea comunității globale pentru rezolvarea problemei sărăciei și crearea parteneriatelor cu partenerii de dezvoltare pentru finanțarea acestor obiective ambițioase. În perioada celor 15 ani, au fost înregistrate și progrese, dar și eșecuri. De exemplu, conform rapoartelor de evaluare, se estimează că cel puțin 21 de milioane de vieți au fost salvate datorită îmbunătățirii accesului la serviciile de sănătate publică pentru populație. Dar, progresul obținut după implementarea ODM a variat foarte mult după mediul de trai. Oamenii care locuiesc în orașe au înregistrat un progres mai mare în comparație cu populația din zonele rurale. Acest fapt denotă provocările majore cu care s-au confruntat autoritățile publice locale în implementarea ODM.

Definiții	<p>Agenda 2030 - un plan de acțiuni pentru toate țările lumii pentru eliminarea sărăciei extreme, reducerea inegalității și protejarea planetei.</p> <p>Obiectivele de Dezvoltare Durabilă - provocările care au fost stabilite la nivel global pentru a rezolva problemele sociale și de mediu, cum ar fi sărăcia și schimbările climatice și pentru a asigura locuitorii cu bunuri și servicii, cum ar fi educația și sănătatea. ODD sunt parte integrantă a Agendei 2030 dar nu reprezintă totalitatea Agendei 2030.</p>
------------------	---

Pentru a continua munca nefinalizată a ODM, în anul 2015, comunitatea globală a aprobat cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (figura 1). Scopul principal al ODD este facilitarea dezvoltării unei planete sustenabile și a unei societăți libere, prospere și pașnice. Implementarea ODD a fost inițiată în anul 2015 și va dura până în anul 2030. Deși ODD continuă să acopere eforturile nefinalizate și nerealizate de către ODM, domeniul de intervenție al ODD depășește cu mult doar aspectul de combatere a sărăciei. Ambiția mai mare a ODD a deschis noi oportunități, dar și noi provocări pentru realizarea agendei de dezvoltare durabilă, atât pentru autoritățile naționale, cât și pentru autoritățile locale. Succesul implementării ODD constă în stabilirea de parteneriate eficiente cu cetățenii, societatea civilă, mediul privat și autoritățile publice locale și centrale.

Figura 1. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă

Principalele caracteristici ale ODD:

- au fost construite ca urmare a experienței de implementare de 15 ani a ODM și a lecțiilor învățate (atât succese, cât și eșecuri) în acest proces.
- reprezintă rezultatul unui proces extins de consultări cu cetățenii, donatorii, organizațiile societății civile, mediul academic, mediul privat și guvernele naționale.
- cuprind trei dimensiuni ale dezvoltării durabile:
 - dimensiunea economică;
 - dimensiunea socială;
 - dimensiunea de mediu.
- se bazează pe drepturile omului, ținând eliminarea inegalităților prin promovarea principiului *a nu lăsa pe nimeni în urmă* (în limba engleză: *leave no one behind*).
- sunt aplicabile și relevante pentru toate țările lumii (atât țărilor în curs de dezvoltare, cât și țărilor dezvoltate) abordând cele mai urgente probleme ale oamenilor.
- sunt măsurabile și se focusează extensiv pe procesul de colectare dezagregată de date.

Definiții	<p>A nu lăsa pe nimeni în urmă - reprezintă un principiu important al Agendei 2030. Implementarea acestui principiu implică depunerea de eforturi adiționale pentru reducerea sărăciei, creșterea incluziunii grupurilor vulnerabile și diminuarea inegalităților care subminează capacitatea persoanelor în atingerea potențialului său. Criteriile minime pentru dezagregarea de date sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ mediul de trai (urban/rural) ○ sex (bărbat/femeie) ○ vârstă (copii/tineri/adulți/seniori) ○ statut socioeconomic (venituri și mediul de trai) ○ etnie
------------------	--

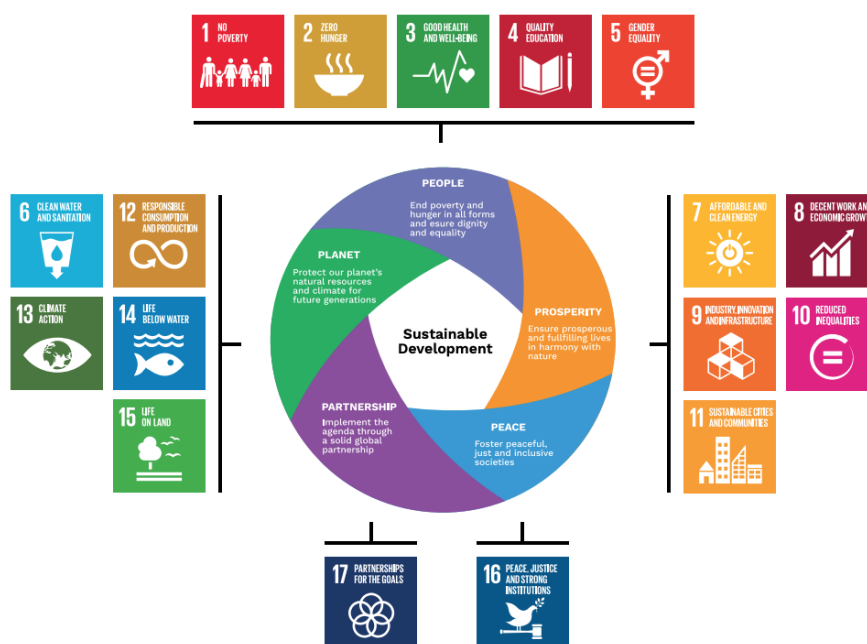

- o limbă vorbită
- o statutul migrațional

Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 structurează intervențiile și acțiunile pe cinci piloni, iar fiecare din cele 17 ODD este atribuit unui anumit pilon.

1. **Oamenii** - eradicarea sărăciei și foametei în toate formele și dimensiunile lor, și asigurarea tuturor ființelor umane în îndeplinirea potențialului în demnitate, egalitate și într-un mediu sănătos.
2. **Planeta** - protejarea planetei de degradare, inclusiv prin consum și producție durabile, gestionarea durabilă a resurselor naturale și luarea măsurilor urgente privind schimbările climatice, astfel încât planeta să poată susține nevoile generațiilor prezente și viitoare.
3. **Prosperitate** - asigurarea că toate ființele umane se pot bucura de o viață prosperă, iar progresul economic, social și tehnologic are loc în armonie cu natura.
4. **Pace** - încurajarea societăților pașnice, juste și inclusive, care sunt libere de frică și violență, având în vedere că nu poate exista dezvoltare durabilă fără pace și pace fără dezvoltare durabilă.
5. **Parteneriat** - mobilizarea mijloacelor necesare implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, printr-un parteneriat global revitalizat pentru dezvoltare durabilă, bazat pe un spirit de solidaritate globală, axat în special pe nevoile celor mai săraci și vulnerabili.

Figura 2. Pilonii Agendei 2030 și legătura cu ODD

1.2 REPUBLICA MOLDOVA ȘI ODD

1.2.1 NAȚIONALIZAREA ȘI IMPLEMENTAREA ODD ÎN REPUBLICA MOLDOVA

În vederea realizării unei monitorizări eficiente a Agendei de dezvoltare durabilă 2030 cu cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (vezi figura 1) și 169 de ținte, la nivel global au fost aprobați un șir de indicatori, conform cărora fiecare țară este evaluată la nivel regional și global. Lista indicatorilor globali ai ODD este formată din 241 indicatori (vezi figura 3), din care 230 indicatori sunt unici, iar 9 indicatori se regăsesc în listă de 2 sau 3 ori. Indicatorii sunt formulați reieșind din obiectivele globale stabilite și au drept scop raportarea la nivel global a unor indicatori comparabili în spațiu și timp.

Monitorizarea indicatorilor globali la nivel național necesită un exercițiu suplimentar de naționalizare a indicatorilor, urmând a stabili care indicatori sunt relevanți pentru Republica Moldova, pentru care din ei avem date disponibile, pentru care urmează a fi identificați indicatori noi și nu în ultimul rând a stabili un cadru de planificare strategică ce va contribui la atingerea acestora la nivel național.

În vederea realizării procesului de naționalizare, Guvernul Republicii Moldova cu suportul Organizației Națiunilor Unite, în anul 2017 a realizat un exercițiu amplu de cartografiere a indicatorilor ODD. Cartografierea indicatorilor a avut drept scop evaluarea gradului de disponibilitate a indicatorilor globali la nivel național, dar și a relevanței acestora. Exercițiul de cartografiere a indicatorilor a fost însoțit de exercițiul de naționalizare al acestora, rezultatele fiind reflectate în [Raportul¹ privind naționalizarea indicatorilor pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă](#).

Potrivit raportului menționat supra, analiza indicatorilor ODD a derulat prin determinarea indicatorilor care sunt relevanți pentru Republica Moldova, iar criteriul de bază fiind relevanța nemijlocită a țintei. Totodată, indicatorul poate fi irelevant în condițiile în care ținta este relevantă la nivel național. Spre exemplu, ținta 3.3 la nivel global face referință la eliminarea mai multor epidemii, inclusiv a malariei, iar pentru monitorizarea acestei ținte a fost formulat indicatorul - Rata incidenței prin malarie. În cazul dat ținta a fost ajustată la contextul național, iar indicatorul a fost considerat ca fiind irelevant, adițional fiind formulați indicatorii în corespundere cu ținta naționalizată.

Indicatorii ODD naționalizați au fost împărțiți în 3 tipuri, după cum urmează:

1. Indicatori ajustați

Dat fiind că indicatorii globali au fost formulați pentru a asigura comparabilitatea datelor la nivel global, respectiv nu toți indicatorii sunt relevanți în egală măsură pentru toate țările. În situația în care indicatorul global este relevant per ansamblu, dar la nivel național este utilizată altă unitate de referință, indicatorul a fost ajustat la contextul național. Astfel, dacă indicatorul și-a păstrat definiția, însă a fost modificată unitatea de referință a indicatorului, în acest caz a fost considerat ca fiind global ajustat. Spre exemplu, indicatorul global face referință la 1000 persoane, iar la nivel național este relevantă calcularea indicatorului în valoarea relativă/procentuală.

Tabelul 1. Exemplu de indicator ajustat:

¹ Raportul privind naționalizarea indicatorilor ODD <https://www.undp.org/ro/moldova/publications/na%C8%9Bionalizarea-indicatorilor-pentru-obiectivele-de-dezvoltare-durabil%C4%83>

Indicator global	Indicator ajustat
8.6.1 Procentul tinerilor (15-24 ani) fără ocupație, educație sau formare profesională	8.6.1. Procentul tinerilor care nu fac parte din populația ocupată, nu studiază/învață în cadrul sistemului formal de educație și nu participă la niciun fel de cursuri sau alte instruiți în afara sistemului formal de educație

Sursa: Raportul privind naționalizarea indicatorilor pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030

2. Indicatori divizați

Unii indicatori globali sunt formulați foarte vag și/sau conțin mai mulți indicatori. În acest caz, indicatorii au fost divizați în mai mulți indicatori unitari pentru a minimiza ambiguitatea acestora și a stabili unitatea de măsură pentru fiecare indicator.

Tabelul 2. Exemplu de indicator divizat

Indicator global	Indicator divizat
3.8.2 Numărul persoanelor care sunt acoperite cu asigurare medicală sau serviciile sistemului public de sănătate, la 1000 populație	3.8.2.a. Ponderea populației cu cheltuielile gospodăriilor pentru sănătate mai mari de 10% în total cheltuielile gospodăriilor
	3.8.2.b. Ponderea populației cu cheltuielile gospodăriilor pentru sănătate mai mari de 25% în total cheltuielile gospodăriilor
	3.8.2.1. Ponderea cheltuielilor private (ale gospodăriilor casnice) pentru sănătate
	3.8.2.2. Ponderea populației cu asigurare obligatorie de asistență medicală
5.5.1 Ponderea mandatelor deținute de femei în parlamentul național și guvernele locale	5.5.1.a. Ponderea femeilor alese în Parlament
	5.5.1.b. Ponderea femeilor în Guvern
	5.5.1.c. Ponderea femeilor în serviciul public
	5.5.1.d. Ponderea femeilor judecători
	5.5.1.e. Ponderea femeilor alese în administrația publică locală

Sursa: Raportul privind naționalizarea indicatorilor pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030

3. Indicatori proxy

O a treia categorie de indicatori sunt cei care nu dispun de metodologie de calcul la nivel global, nu există sursa primară de date la nivel național conform definiției globale sau indicatorii globali nu relevă contextul național. Acești indicatori au fost atribuiți la categoria de indicatori proxy și sunt o alternativă pentru indicatorii care întrunesc condițiile specificate mai sus. O condiție importantă în formularea indicatorilor proxy este menținerea contextului general al țintei și indicatorului.

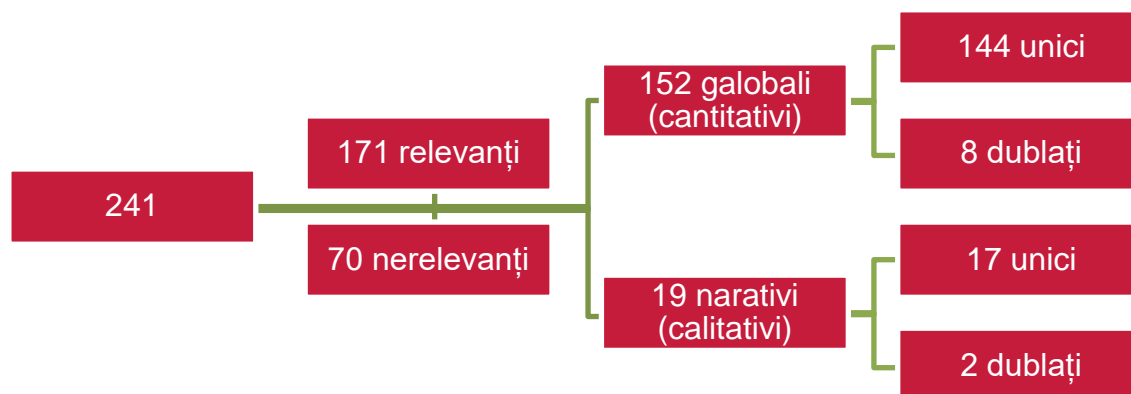
Tabelul 3. Exemplu de indicator proxy

Indicator global	Indicator proxy
2.3.2 Veniturile medii a micilor producători de produse agroalimentare, pe sexe și statut de aborigen	2.3.2 Ponderea volumului producției agricole a micilor producători agricoli în total producția agricolă
6.4.1 Modificarea în timp a eficienței consumului de apă	6.4.1. Evoluția eficienței utilizării apei în timp

Sursa: Raportul privind naționalizarea indicatorilor pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030

Prin urmare în procesul de cartografiere și naționalizare a indicatorilor s-a constatat că din totalul celor 241 indicatori globali, 70 indicatori au fost determinați ca fiind irelevanți pentru Republica Moldova și respectiv 171 indicatori relevanți.

Figura 3. Indicatorii pentru ODD

Sursa: Raportul privind naționalizarea indicatorilor pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă

1.2.2 CADRUL INSTITUȚIONAL PENTRU IMPLEMENTAREA AGENDEI DE DEZVOLTARE DURABILĂ 2030

Orice angajament internațional de o astfel de importanță urmează a fi însoțit de un cadru instituțional robust care să contribuie la realizarea cu succes a acestuia. Astfel, în Republica Moldova avem următoarea distribuție a competențelor între autorități care ar urma să contribuie la implementarea cu succes a Agendei 2030:

Autoritatea responsabilă	Competențele atribuite
Parlamentul	<ul style="list-style-type: none"> • Adoptă Strategia Națională de Dezvoltare corelată cu ODD; • Adoptă legi necesare pentru implementarea ODD; • Aprobă resursele financiare în corespundere cu prioritățile ODD; • Supraveghează implementarea ODD de către Guvern; • Informează publicul privind importanța ODD.
Guvernul	<ul style="list-style-type: none"> • Aprobă documente de politici sectoriale și intersectoriale corelate cu ODD; • Aprobă acte normative și proiecte de legi corelate cu ODD; • Aprobă Cadrul Bugetar pe Termen Mediu corelat cu ODD; • Elaborează bugetul de stat corelat cu ODD.
Cancelaria de Stat	<ul style="list-style-type: none"> • Definește prioritățile Guvernului, reieșind din angajamentele asumate prin Agenda 2030; • Elaborează documentele de planificare la nivel național; • Avizează documentele de politici sectoriale; • Monitorizează implementarea documentelor de politici naționale; • Monitorizează implementarea ODD și coordonează elaborarea evaluării naționale voluntare.
Ministerul Finanțelor	<ul style="list-style-type: none"> • Coordonează procesul de elaborare a Cadrului Bugetar pe Termen Mediu; • Determină limitele de cheltuieli pe sectoare; • Examinează strategiile sectoriale de cheltuieli; • Monitorizează și evaluează documentele de politici naționale.
Autoritățile publice centrale	<ul style="list-style-type: none"> • Integrează ODD în documentele de politici sectoriale; • Monitorizează și evaluează documentele de politici sectoriale.
Autoritățile publice locale	<ul style="list-style-type: none"> • Contribuie la creșterea gradului de conștientizare; • Advocacy; • Suport în procesul de implementare a ODD, inclusiv reflectarea ODD-urilor în documentele de politici la nivel local; • Monitorizare, evaluare și raportare.

Pentru descrierea detaliată a rolului autorităților publice locale vezi secțiunea 2.1.4.

1.2.3 EVALUAREA NAȚIONALĂ VOLUNTARĂ

Pe parcursul celor 15 ani de implementare a Agendei 2030, țările trebuie să prezinte cel puțin două evaluări naționale voluntare forumului politic de nivel înalt al Organizației Națiunilor Unite, pentru a evidenția progresele înregistrate în realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, dar și provocările și lecțiile învățate în acest proces. Evaluarea Națională Voluntară ajută țările să-și evalueze nivelul de pregătire și capacitatea instituțională de a integra ODD în sistemul național de politici și de a asigura implementarea eficientă a acestora.

În anul 2020, Republica Moldova a realizat prima sa Evaluare Națională Voluntară, care a avut drept scop cartografierea progresului, provocărilor și oportunităților cu privire la implementarea ODD. În același timp,

evaluarea nivelului de implementare a ODD a permis identificarea unor recomandări care ar accelera progresul în domeniile care au rămas în urmă. Printre concluziile de bază ale primului exercițiu de Evaluare Națională Voluntară se numără persistența nivelului înalt al inegalităților, utilizarea ineficientă a resurselor umane, utilizarea redusă a inovațiilor și cercetări și alte. Acestea pot fi găsite detaliat în [Raportul](#) care a fost prezentat la forumului politic de nivel înalt al Organizației Națiunilor Unite din anul 2020.

În același timp, evaluarea voluntară nu este un exercițiu exclusiv pentru autoritățile centrale sau să fie realizat doar la nivel central. Un proces similar este promovat și pentru autoritățile publice locale, intitulat Evaluare Locală Voluntară. Aceasta prezintă o oportunitate pentru autoritățile publice locale de a raporta eforturile individuale depuse de localitățile sale pentru implementarea Agendei 2030 la nivel local. Până la momentul actual [76 de localități](#) la nivel mondial au realizat astfel de exerciții și au prezentat propriile evaluări.

1.3 DESCRIEREA DETALIATĂ A ODD

Pentru o înțelegere mai bună a relevanței fiecărui ODD în parte, secțiunea de mai jos va prezenta și va descrie fiecare din cele 17 ODD astfel:

- denumirea integrală;
- scopul;
- relevanța pentru autoritatea publică locală;
- țintele care necesită implicarea actorilor locali și regionali (preluate din HG privind cadrul național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030.

ODD 1—FĂRĂ SĂRĂCIE

1 FĂRĂ SĂRĂCIE

Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context

Acest obiectiv țintește:

- creșterea veniturilor celor mai săraci;
- asigurarea accesului la serviciile de bază;
- protejarea tuturor atât de dezastrele naturale, cât și de cele cauzate de oameni.

Relevanța ODD 1 pentru autoritățile publice locale

Problema sărăciei nu are o singură cauză și nu poate fi soluționată doar prin câteva acțiuni individuale. Complexitatea acestei probleme necesită implicare plenară și coordonare eficientă din partea autorităților publice de diferit nivel. Autoritățile publice locale sunt foarte bine poziționate pentru a înțelege mai bine provocările comunității locale, inclusiv din perspectiva interacțiunii cu cetățenii la prestarea serviciilor publice și elaborarea politicilor și bugetului local.

Pe lângă creșterea veniturilor celor mai săraci, ODD 1 include și îmbunătățirea accesului la serviciile de bază. Autoritățile publice locale fiind responsabile de domenii precum drumuri, trotuare, iluminarea stradală, rețele de apă și canalizare sau colectarea și sortarea deșeurilor trebuie să joace un rol cheie în implementarea și atingerea tuturor Țintelor asociate cu ODD 1.

Pentru asigurarea serviciilor menționate mai sus, este necesară și elaborarea politicilor publice locale care să conțină viziunea actorilor locali privind aceste domenii, dar și o detaliere a acțiunilor care urmează să fie întreprinse pentru îmbunătățirea accesului comunității la principalele servicii. Astfel, rolul autorităților locale nu trebuie să se rezume doar la implementarea politicilor naționale, dar trebuie să conțină și o puternică componentă locală de elaborare de politici care să țină cont de particularitățile dezvoltării locale. Dar pe lângă conținutul documentelor, contează și mecanismul participativ de elaborare a acestora. Cocrearea documentelor de politici cu participarea comunității locale trebuie să devină o practică zilnică obișnuită a autorităților publice locale.

Țintele ODD 1 pentru autoritățile publice locale

1.1

Până în 2030, eradicarea sărăciei extreme, măsurată în prezent ca număr de persoane care trăiesc cu mai puțin de 1,9 \$ pe zi.

1.2

Până în 2030, reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de bărbați, femei și copii de toate vârstele care trăiesc în sărăcie în toate dimensiunile sale potrivit pragului național și pragului internațional de 4,3 \$ pe zi.

1.4

Până în 2030, asigurarea faptului că toți bărbații și femeile, în special cei săraci și vulnerabili, au drepturi egale la proprietate și control asupra terenurilor și a altor forme de proprietate, moșteniri și alte resurse.

1.5

Până în 2030, crearea rezilienței celor săraci și aflați în situații vulnerabile și reducerea expunerii și vulnerabilității acestora la evenimente extreme legate de climă, inclusiv secetă și inundații.

ODD 2 - FOAMETE ZERO

2 FOAMETE
ZERO

Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile

Acest obiectiv țintește asigurarea unei diete sigure și hrănitoare pe tot parcursul unui an.

Relevanța ODD 2 pentru autoritățile publice locale

Autoritățile publice locale sunt implicate în monitorizarea și colectarea datelor despre suprafețele semănate și volumul de recoltă care se estimează să fie obținute la hectar. Analiza acestor date și transmiterea lor în timp util către autoritatea centrală facilitează procesul de luare de decizii și ajută la identificarea intervențiilor și soluțiilor menite să susțină nivelul de producție agricolă.

De asemenea, un alt rol important care revine autorităților locale este gestionarea și amenajarea spațiilor destinate pentru comerțul cu produse agricole. Atât producătorii, cât și consumatorii au nevoie de piețe utilitate și confortabile. Asigurarea cu transport public și dezvoltarea infrastructurii necesare pentru accesul eficient la aceste spații la fel este o prerogativă a autorităților publice locale.

Contribuția autorităților publice locale la implementarea ODD 2 poate fi realizată și prin organizarea eficientă a achizițiilor publice pentru produsele alimentare destinate instituțiilor de educație timpurie. Procurarea de produse calitative și de o gamă variată poate asigura că toții copiii din comunitate beneficiază de hrană corespunzătoare toată perioada cât se află în instituția educațională.

Instrumentele fiscale, cum ar fi stabilirea cotei impozitului pentru terenurile agricole, la fel poate încuraja sau descuraja nivelul producției agricole din localitate. Prin urmare, implicarea agricultorilor locali în procesul de elaborare a bugetului, la fel poate crește contribuția autorităților publice locale la acest obiectiv de dezvoltare durabilă.

Țintele ODD 2 pentru autoritățile publice locale

2.1

Până în 2030, eradicarea foamei și asigurarea accesului tuturor, în special ale celor săraci și în situații vulnerabile, inclusiv sugari, la produse alimentare sigure, nutritive și suficiente pe tot parcursul anului.

2.2

Până în 2030, eradicarea tuturor formelor de malnutriție și abordarea necesităților nutriționale ale adolescenților, femeilor însărcinate și celor care alăptează, cât și a persoanelor în vârstă.

2.3

Până în 2030, creșterea productivității agricole și veniturilor producătorilor agricoli mici prin accesul sigur și egal la factori de producție, cunoștințe, servicii financiare și piețe.

2.4

Până în 2030, implementarea practicilor agricole ce sporesc productivitatea, contribuie la menținerea ecosistemelor și consolidează capacitățile de adaptare la schimbări climatice, condiții meteorologice extreme ca seceta, inundațiile și alte dezastre naturale.

ODD 3 - SĂNĂTATE ȘI STARE DE BINE

3 SĂNĂTATE ȘI STARE DE BINE

Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă

Acest obiectiv țintește susținerea oamenilor, astfel încât aceștia să trăiască o viață lungă și sănătoasă.

Relevanța ODD 3 pentru autoritățile publice locale

Acest obiectiv nu acoperă exclusiv accesul și calitatea serviciilor medicale. ODD 3 include și domenii care odată abordate ar crește calitatea vieții oamenilor din comunitate, fapt care ar reduce necesitatea accesării frecvente a serviciilor medicale. De exemplu, asigurarea accesului la apă și canalizare este esențială pentru reducerea bacteriilor și infecțiilor în rândul populației. Pandemia COVID-19 a arătat cât de important este accesul populației la serviciile de apă și canalizare. Totodată, pentru respectarea principiului *nu lășăm pe nimeni în urmă*, autoritățile publice locale ar putea susține populația vulnerabilă din comunitate, astfel încât toți să aibă acces la aceste servicii.

Un alt domeniu conex sănătății este calitatea aerului și nivelul de poluare dintr-o anumită regiune sau localitate. Modernizarea și eficientizarea transportului public, implementarea parcarilor cu plată pentru descurajarea utilizării automobilelor, dezvoltarea pistelor pentru biciclete pentru încurajarea transportului alternativ, securizarea trecerilor de pietoni pentru prevenirea traumelor și deceselor ca urmare a accidentelor rutiere reprezintă măsuri și acțiuni ce pot fi implementate de către autoritățile locale pentru atingerea țintelor din acest obiectiv.

Țintele ODD 3 pentru autoritățile publice locale

3.1

Până în 2030, reducerea ratei mortalității materne la mai puțin de 13,3 cazuri la 100.000 de născuți-vii.

3.6

Până în 2030, reducerea cu 50% a numărului de decese și leziuni datorate accidentelor rutiere.

3.9

Până în 2030, reducerea mortalității și morbidității provocate de produsele chimice periculoase și poluarea și contaminarea aerului și apei.

ODD 4 - EDUCAȚIE DE CALITATE

4 EDUCAȚIE DE CALITATE

Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți

Acest obiectiv țintește asigurarea dreptului de a învăța pentru toți, astfel încât oamenii să poată să-și atingă potențialul maxim.

Relevanța ODD 4 pentru autoritățile publice locale

Educația timpurie, școlile sportive și educația extra-școlară sunt în responsabilitatea directă a autorităților locale de nivelul întâi. Acest fapt subliniază importanța contribuției APL la asigurarea accesului la educație calitativă pentru copiii, încă de la o vârstă timpurie. Educația de calitate acoperă următoarele domenii: alimentația, condițiile sanitare, materialele educaționale, pregătirea și atitudinea personalului didactic față de copii și părinți. La nivel global, bugetul pentru educația timpurie este cel mai mic în comparație cu celelalte niveluri.

Autoritățile publice locale sunt foarte bine poziționate pentru identificarea și abordarea barierelor și obstacolelor în accesul copiilor din comunitate la programele de educație timpurie. Pe lângă problemele de ordin financiar care ar putea reduce numărul de copii care frecventează instituțiile de educație timpurie, ar putea exista și probleme la capitolul infrastructurii instituțiilor de învățământ care nu corespund necesităților fetelor și băieților sau persoanelor cu dizabilități. Astfel, toate proiectele de reabilitare și modernizarea a infrastructurii instituțiilor de educație timpurie trebuie executate cu respectarea plenară a principiului de incluziune.

Țintele ODD 4 pentru autoritățile publice locale

4.1

Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și băieții au acces la dezvoltarea timpurie de calitate, îngrijire și educația preșcolară, astfel încât să fie pregătiți pentru învățământul primar.

4.5

Până în 2030, asigurarea accesului egal la toate nivelurile de învățământ și formare profesională a persoanelor vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu dizabilități și copiilor în situații vulnerabile.

4.7

Promovarea dezvoltării durabile, stilurilor de viață durabile, drepturilor omului, egalității de gen, a culturii păcii și non-violenței, cetățeniei globale și aprecierea diversității culturale.

4.a

Construirea și modernizarea infrastructurii în instituțiile de învățământ astfel încât să corespundă necesităților copiilor, fetelor și băieților și persoanelor cu dizabilități și oferirea unui mediu de învățământ sigur, non-violent și incluziv pentru toți.

5 EGALITATE DE GEN

Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor

Acest obiectiv țintește:

- eliminarea violenței și discriminării împotriva femeilor și fetelor;
- asigurarea că femeile și fetele au șanse egale în toate domeniile vieții.

Relevanța ODD 5 pentru autoritățile publice locale

Autoritățile publice locale pot deveni un model pentru realizarea egalității de gen. Utilizarea bugetării sensibile la gen în procesul de elaborare a bugetului anual al localității poate crește eficiența eforturilor de a avansa egalitatea femeilor și poate consolida echitatea în cadrul comunității. Instrumentele precum analiza independentă a bugetului, care pot fi elaborate în colaborare cu societatea civilă și cetățenii, pot genera informații relevante pentru înțelegerea mai bună a domeniilor în care este necesară intervenția autorităților cu instrumente financiare. De exemplu, fetele ar putea avea un grad redus de participare în activitățile sportive în cazul lipsei unei infrastructuri potrivite (ex. vestiar). Bugetul local poate fi utilizat pentru spori- rea echității și asigurării unui acces echilibrat la diverse servicii publice.

Realizarea proiectelor de infrastructură, ținând cont de nevoile femeilor și fetelor, la fel va avansa implementarea acestui ODD. De exemplu, construcția trotuarelor prietenoase cu cărucioarele, extinderea transportului public sau asigurarea iluminatului stradal în toate locurile și spațiile publice.

Țintele ODD 5 pentru autoritățile publice locale

5.1

Eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor și fetelor.

5.2

Prevenirea și eliminarea violenței împotriva fetelor și femeilor, inclusiv traficul.

5.4

Recunoașterea și aprecierea îngrijirii și lucrului casnic neplătit prin furnizarea de servicii publice, infrastructurii și politicilor de protecție socială.

5.5

Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și egalității de șanse la posturi de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

ODD 6 - APĂ CURATĂ ȘI IGIENĂ

Asigurarea disponibilității și managementul durabil al apei și sanitație pentru toți

Acest obiectiv țintește asigurarea tuturor cu acces la apă potabilă și la toalete.

Relevanța ODD 6 pentru autoritățile publice locale

Asigurarea accesului la apă curată și la serviciile de canalizare este o responsabilitate a autorităților publice locale realizată, de regulă, prin intermediul întreprinderilor municipale. Calitatea serviciilor prestate este condiționată de eficiența guvernantei locale, de managementul durabil al resurselor naturale și se bazează pe guvernanță locală eficientă, managementul resurselor naturale și o planificare urbană inteligentă.

Datele statistice arată că există o diferență semnificativă dintre urban și rural la accesul la apă și canalizare. Acest fapt demonstrează provocarea pentru autoritățile publice locale din zonele mai puțin populate și importanța economiilor de scară în prestarea acestui tip de serviciu. Astfel, implementarea acestui ODD necesită parteneriate durabile cu autoritățile naționale și partenerii de dezvoltare pentru identificarea surselor financiare pentru îmbunătățirea accesului la apă.

Autoritățile locale, de asemenea, sunt responsabile de aplicarea diverselor măsuri de protecție a mediului și de gestionare a deșeurilor din comunitate. Iar aceste două domenii au un impact direct asupra calității apei.

Țintele ODD 6 pentru autoritățile publice locale

6.1

Până în 2023, realizarea accesului universal și echitabil la apă potabilă sigură și la prețuri accesibile pentru 80 procente din populație și până în 2030, pentru toți.

6.2

Până în 2023, realizarea accesului universal la condiții sanitare adecvate și echitabile pentru 65 procente din populație și comunități și până în 2030, pentru toți, acordând o atenție specială nevoilor femeilor și fetelor și celor în situații vulnerabile.

6.3

Până în 2030, îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea deversării deșeurilor și minimizarea eliminărilor produselor chimice și materialelor periculoase, reducerea proporției apelor uzate netratate și sporirea substanțială a gradului de reciclare și reutilizare sigură.

6.4

Până în 2030, creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile.

6.5

Până în 2030, implementarea managementului integrat al resurselor de apă la toate nivelurile.

ODD 7 - ENERGIE ACCESIBILĂ ȘI CURATĂ

Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern

Acest obiectiv țintește asigurarea accesului pentru toți la energie verde.

Relevanța ODD 7 pentru autoritățile publice locale

Implicarea redusă a autorităților publice locale la realizarea acestui ODD va diminua semnificativ posibilitatea de atingere a tuturor țintelor ambițioase. La o primă etapă ar fi necesar de aliniat documentele de politici la nivel local și regional cu cele naționale, în felul acesta asigurându-se sinergia cu programele și instrumentele create de autoritățile centrale.

De asemenea, autoritățile publice locale sunt responsabile de domenii care ținesc creșterea eficienței energetice în clădirile publice care sunt în gestiunea acestora (ex. școli, grădinițe și alte clădiri din domeniul public) și utilizarea surselor regenerabile pentru producerea energiei. Adicional, autoritățile publice locale, pot stabili pentru instituțiile din subordine anumite ținte pentru creșterea eficienței energetice (ex. reducerea consumului de energie sau creșterea ponderii energiei produse din surse regenerabile). Aceste domenii sunt direct legate de ODD 7.

Orașele pot diversifica instrumentele pentru creșterea eficienței energetice și asigurării durabilității acestora, cum ar fi crearea unei infrastructuri comode pentru pietoni și bicicliști sau asigurarea unui transport public modern și eficient.

Țintele ODD 7 pentru autoritățile publice locale

7.1

Până în 2030, asigurarea accesului universal la servicii energetice accesibile, sigure și moderne.

7.2

Realizarea unei ponderi a energiei din surse regenerabile de cel puțin 15% în consumul final brut de energie electrică în anul 2030.

7.3

Obținerea, în perioada 2024-2030 a noilor economii anuale de energie în mărime de 0,8% din valoarea medie a consumului final de energie între 1 ianuarie 2019 și 1 ianuarie 2022.

7.b

Până în 2030, extinderea infrastructurii și modernizarea tehnologiei pentru furnizarea de servicii de energie moderne și durabile.

ODD 8 - MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

Promovarea unei creșteri economice sustinute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți

Acest obiectiv țintește:

- Crearea de locuri de muncă decente;
- Creare de oportunități economice pentru toți.

Relevanța ODD 8 pentru autoritățile publice locale

Autoritățile locale, utilizând o abordare de jos în sus, pot genera intervenții inovatoare pentru asigurarea unei creșteri economice și munci decente la nivelul localității. Pe lângă dezvoltarea și alinierea documentelor de politici de dezvoltare locală la nivel național, autoritățile publice locale pot contribui la dezvoltarea economică valorificând oportunitățile unice pe care le are teritoriul localității (ex. infrastructura, zone turistice, poziționare geografică etc.)

De asemenea, autoritățile publice locale, ar putea juca un rol mai pronunțat la identificarea angajatorilor care nu respectă condițiile și în cooperare cu organele competente să contribuie la corectarea situației. Autoritățile publice locale ar putea servi un exemplu în asigurarea unor medii de lucru sigure și să garanteze remunerarea egală pentru muncă egală.

Un alt domeniu al dezvoltării economice pentru țară și nemijlocit pentru localitate este dezvoltarea turismului, în acest sens autoritățile publice locale sunt cel mai bine poziționate pentru a colabora cu oamenii din comunitate și pentru a evalua beneficiile și costurile turismului în aceste zonele, inclusiv pentru dezvoltarea planurilor strategice în vederea asigurării unui turism durabil.

Țintele ODD 8 pentru autoritățile publice locale

- 8.3** Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare.
- 8.5** Până în 2030, atingerea unui nivel al ocupării similar cu media țărilor din Europa Centrală și de Est, și stimularea ocupării productive și a muncii decente pentru toate femeile și bărbații, inclusiv pentru tineri și persoanele cu dizabilități, precum și remunerarea egală pentru munca de valoare egală;
- 8.6** Până în 2030, reducerea proporției tinerilor fără un loc de muncă, fără educație sau formare, până la un nivel similar cu media din țările Europei Centrale și de Est;
- 8.7** Eradicarea muncii forțate, traficului de ființe umane și a muncii copiilor;
- 8.8** Protecția drepturilor la muncă și promovarea mediilor de lucru sigure și securizate pentru toți angajații;
- 8.9** Până în 2030, elaborarea și implementarea politicilor pentru promovarea turismului durabil, care facilitează crearea de parteneriate publice private, dezvoltă capacitățile instituționale în domeniu ale autorităților publice locale, respectiv care creează locuri de muncă și promovează cultura și produsele locale;

ODD 9 - INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ

9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ

Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației

Acest obiectiv țintește asigurarea tuturor cu infrastructura necesară pentru legătura și conexiunea cu restul lumii.

Relevanța ODD 9 pentru autoritățile publice locale

Autoritățile publice locale joacă un rol cheie în dezvoltarea și întreținerea infrastructurii la nivel local sau regional, fiind responsabile direct de construcția anumitor obiecte de infrastructură, precum și a asigura conexiunea acestora cu teritoriile altor localități.

Autoritățile publice locale pot include în documentele sale de politici în domeniul dezvoltării economice locale obiective și activități care vizează promovarea industriei la nivel local și a întreprinderilor nou-înființate, luând în considerare resursele și necesitățile din teritoriul sau regiunea respectivă.

Pentru a dezvolta inovația, autoritățile publice locale pot crea platforme sau oferi obiecte și spații publice (ex. bibliotecile, casele de cultură etc) care să ofere posibilitatea tinerilor sau celor care doresc să cerceteze și să-și dezvolte ideile.

Țintele ODD 9 pentru autoritățile publice locale

9.1

Dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice în regiunile țării pentru a susține dezvoltarea economică și creșterea bunăstării populației, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți.

9.3

Creșterea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la serviciile financiare, inclusiv la credite accesibile, în vederea integrării acestora în lanțurile valorice și piețe externe.

9.4

Până în 2030, modernizarea infrastructurii și reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, fiind luate măsuri în conformitate cu capacitățile respective.

9.5

Fortificarea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale, precum și încurajarea inovațiilor în vederea creșterii competitivității economiei naționale și a gradului de bunăstare a populației.

9.c

Creșterea semnificativă a accesului la tehnologia informației și comunicațiilor și promovarea accesului universal la internet până în 2030.

ODD 10 - INEGALITĂȚI REDUSE

10 INEGALITĂȚI
REDUSE

Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta

Acest obiectiv țintește reducerea decalajului dintre cei mai bogați și cei mai săraci.

Relevanța ODD 10 pentru autoritățile publice locale

Fără implicarea nemijlocită a autorităților publice locale, care cunosc fiecare grup vulnerabil în teritoriul administrat este practic imposibil de asigurat o reducere eficientă a inegalităților. Autoritățile publice pot oferi suportul dar și resursele necesare pentru a dezvolta zonele cele mai defavorizate, dar și pentru a contribui la combaterea sărăciei și excluziunii sociale.

De asemenea, autoritățile publice locale pot oferi programe speciale pentru grupurile minoritare pentru a permite integrarea mai ușoară a acestora în societate. Adițional, acestea pot implica grupurile minoritare în procesele de consultare publică, dar și a-i implica în procesele politice la nivel local.

Autoritățile locale pot implementa măsuri pentru a asigura egalitatea și nediscriminarea în instituțiile proprii și cele din subordine.

Un alt aspect important este furnizarea serviciilor la nivel local fără discriminare și în mod egal pentru toți cetățenii.

Țintele ODD 10 pentru autoritățile publice locale

10.1

Până în 2030, realizarea și susținerea în mod progresiv a creșterii veniturilor pentru 40 la sută din limita de jos a populației, la o rată mai mare decât media națională.

10.2

Până în 2030, abilitarea și promovarea incluziunii sociale, economice și politice a tuturor, indiferent de vârstă, sex, dizabilitate, rasă, etnie, origine, religie sau statut economic sau de altă natură.

10.7

Asigurarea unui proces de angajare legal, echitabil, bine informat al migranților.

ODD 11 - ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE

11 ORAȘE ȘI
COMUNITĂȚI
DURABILE

Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile

Acest obiectiv țintește plasarea localităților în centrul dezvoltării durabile.

Relevanța ODD 11 pentru autoritățile publice locale

Din toate cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă, acest obiectiv este cel care se adresează cel mai direct autorităților de la nivel local. Autoritățile publice locale trebuie să aibă planuri urbanistice clare cu viziuni care ar asigura durabilitatea serviciilor prestate, condițiilor de viață calitative, dar și interconexiunea eficientă a infrastructurii rutiere, apă și canalizare și altele.

Siguranța rutieră și reducerea emisiilor, în mod special în orașe, este o altă arie de intervenție care trebuie să fie gestionată mult mai bine și proactiv de către autoritățile de la nivel local. Prestarea serviciului de transport public și dezvoltarea generală a mobilității într-o localitate este o funcție exclusivă a autorității locale. Transportul public urmează să fie sigur și accesibil pentru persoanele cu dizabilități. De asemenea, urmează să fie îmbunătățite eforturile de amenajare, dar și mentenanță a spațiilor verzi, parcurilor, grădinilor publice etc.

Gestionarea deșeurilor iarăși este o competență care trebuie realizată în mod durabil și într-un parteneriat puternic cu autoritățile de la nivel central. Un accent sporit ar trebui pus pe sortare și reciclare, diminuând impactul negativ asupra mediului.

De asemenea, autoritățile publice locale, împreună cu autoritățile centrale ar putea să contribuie la păstrarea patrimoniului cultural, în mod special că aceste clădiri istorice, de cele mai deseori se află în proprietatea și gestiunea autorităților publice.

Țintele ODD 11 pentru autoritățile publice locale

- 11.1 Până în 2030, accesul tuturor persoanelor social-vulnerabile și a familiilor tinere la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile.
- 11.2 Până în 2030, asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, echitabile, accesibile și durabile pentru toți, îmbunătățirea siguranței rutiere, în special prin extinderea rețelelor de transport public.
- 11.3 Susținerea dezvoltării durabile a regiunilor, asigurarea unui sistem urban policentric și asigurarea localităților cu documentație de urbanism.
- 11.6 Până în 2030, reducerea pe cap de locuitor a impactului negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului și gestionării deșeurilor municipale și de alt tip.
- 11.7 Până în 2030, asigurarea accesului universal la spații verzi și publice sigure, incluzive și accesibile, în special pentru femei și copii, persoane în etate și cele cu dizabilități.
- 11.a Susținerea conexiunilor pozitive economice, sociale și de mediu între zonele urbane, periurbane și rurale prin consolidarea planificării naționale și regionale pentru dezvoltare.
- 11.b Până în 2030, creșterea substanțială a numărului orașelor și localităților care au adoptat și implementează politici și planuri integrate de incluziune, eficiență a resurselor, atenuare și adaptare la schimbările climatice, reziliență la situații excepționale în conformitate cu Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscurilor Dezastrelor 2015-2030.

ODD 12 - CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE

12 CONSUM ȘI
PRODUCȚIE
RESPONSABILE

Asigurarea unor modele de consum și producție durabile

Acest obiectiv țintește reducerea impactului nostru asupra planetei prin producerea și consumarea doar a ceea ce avem nevoie.

Relevanța ODD 12 pentru autoritățile publice locale

Autoritățile publice locale ar trebui să fie mai active la reducerea poluării prin emisiile de carbon generate de transport. De exemplu, o politică urbană inteligentă și eficientă, prin amplasarea de piețe în zone strategice poate sprijini lanțurile mai scurte de aprovizionare și reduce necesitatea utilizării automobilului pentru deplasarea la piață.

Autoritățile locale ar mai putea organiza o serie de campanii și genera un șir de instrumente care să crească importanța și profilul producției și consumului responsabil.

Totodată, autoritățile publice locale pot contribui la reducerea pierderilor de alimente, prin administrarea eficientă a nivelului de producere și de consum a acestora (ex. instituții medico-sanitare publice, grădinițe, școli, etc).

Un alt rol important îl au autoritățile publice locale în promovarea consumului durabil și a producției de energie verde, prin oferirea unui șir larg de instrumente și programe la nivel local, în mod special în orașe (ex. instrumente de control al temperaturii în locuințe).

De asemenea, în procesul de achiziții publice de bunuri și servicii, autoritățile locale ar trebui să stabilească criteriile de achiziții publice care să țină cont atât de deșeurile și emisiile de carbon de la potențialii furnizori, cât și aspectele de întreținere, utilizare, casare și eventual reciclare a unui bun procurat. Criteriul cel mai mic preț, ar putea de fapt genera un cost mult mai mare pentru autoritate..

Țintele ODD 12 pentru autoritățile publice locale

12.2

Până în 2030, realizarea gestionării durabile și utilizării eficiente a resurselor naturale.

12.3

Până în 2030, reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare.

12.4

Crearea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor și substanțelor chimice, care să contribuie la reducerea cu 30% a cantităților de deșeuri depozitate și creșterea cu 20% a ratei de reciclare până în anul 2027.

12.5

Până în 2030, reducerea semnificativă a generării de deșeuri, prin prevenire, reducere, reciclare și reutilizare, în special la nivel municipal.

12.7

Promovarea practicilor durabile de achiziții publice, în conformitate cu politicile și prioritățile naționale.

12.8

Până în 2030, atât oamenii din mediul urban, cât și cei din mediul rural, trebuie să dețină informații relevante și să fie sensibilizați despre dezvoltarea durabilă și un stil de viață în armonie cu natura,

12.b

Dezvoltarea și implementarea instrumentelor de monitorizare a impactului dezvoltării durabile pentru turismul durabil care creează locuri de muncă și promovează cultura și produsele locale.

ODD 13 - ACȚIUNE ASUPRA CLIMEI

13 ACȚIUNE ASUPRA CLIMEI

Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor

Acest obiectiv țintește dezvoltarea rezilienței față de efectele încălzirii globale.

Relevanța ODD 13 pentru autoritățile publice locale

Autoritățile locale, în mod special la nivelul orașelor, ar trebui să fie cel mai bine pregătite pentru înfruntarea impactului schimbărilor climatice. Îmbunătățirea rezilienței față de eventualele dezastre naturale trebuie să devină o prioritate intersectorială la nivelul tuturor entităților publice, atât la nivel central, cât și local. Comunitățile vulnerabile sunt cele mai afectate în cazul unor asemenea situații, astfel îmbunătățirea capacităților autorităților locale este importantă pentru respectarea principiului *nu lăsăm pe nimeni în urmă*.

Totodată, autoritățile locale pot contribui semnificativ la realizarea acestui ODD prin creșterea gradului de conștientizare la nivelul comunităților privind impactul negativ al schimbărilor climatice și măsurile care pot fi luate de fiecare cetățean în parte pentru protejarea mediului înconjurător.

Integrarea prevederilor de mediu în politicile locale, dar în mod special în politicile din domeniul transportului rămân a fi o provocare majoră pentru autoritățile locale. Deși Republica Moldova și-a asumat angajamente ambițioase cu privire la reducerea emisiilor, politicile locale nu abordează direct componenta de accelerare a reducerii emisiilor. Astfel, planificarea urbană și regională urmează să includă și măsuri de atenuare a schimbărilor climatice.

Țintele ODD 13 pentru autoritățile publice locale

13.1 Până în anul 2030 asigurarea rezilienței climatice prin reducerea cu 50 procente a riscurilor legate de schimbările climatice și prin facilitarea adaptării în 6 sectoare prioritare – agricultură, resurse de apă, sănătate, sector forestier, energie și transport.

13.3 Fortificarea cadrului instituțional în domeniul adaptării la schimbările climatice, asigurarea conștientizării de către toți actorii implicați, inclusiv, a populației, a riscurilor schimbărilor climatice și a măsurilor de adaptare.

ODD 14 - VIAȚA SUB APĂ

Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă

Acest obiectiv țintește protejarea suprafețelor de apă, inclusiv a zonelor de coastă și oceanelor.

Relevanța ODD 14 pentru autoritățile publice locale

Cele mai mari orașe sunt situate în zonele de coastă, iar la nivel mondial, două treimi din toate apele uzate sunt deversate în mări și oceane fără să fie tratate. Cu toate acestea, responsabilitatea protecției mărilor și oceanelor nu ar trebui să revină exclusiv aglomerațiilor urbane din zonele de coastă.

Astfel, deși Republica Moldova nu are ieșire la mare, totuși autoritățile locale ar trebui să asigure o gestionare durabilă a tuturor bazinelor hidrografice pe care le administrează. Acest lucru înseamnă mai mult efort pentru reducerea deversarea apelor uzate în râuri și lacuri și diminuarea poluării apelor ca urmare a deșeurilor. În condițiile în care bazinele hidrografice depășesc aria de intervenție din partea unei singure autorități publice locale, stabilirea protocoalelor comune de administrare a acestor zone cu alte autorități locale va fi esențială pentru protejarea vieții sub apă.

Țintele ODD 14 pentru autoritățile publice locale

14.1

Până în 2025, prevenirea și reducerea semnificativă a poluării apelor de suprafață, în special de la activitățile terestre.

14.2

Până în 2030, gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor, pentru a evita impactele negative semnificative, inclusiv prin consolidarea rezistenței acestora, și luarea de măsuri pentru restaurarea acestora.

14.7

Până în 2030, creșterea beneficiilor economice din utilizarea durabilă a resurselor acvatice, inclusiv prin gestionarea durabilă a pescuitului, acvaculturii și turismului.

ODD 15 - VIAȚA PE PĂMÂNT

Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea desertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate

Acest obiectiv țintește protejarea resurselor naturale și a vieții sălbatice.

Relevanța ODD 15 pentru autoritățile publice locale

Autoritățile locale fiind furnizorii și gestionarii serviciilor de apă, canalizare și managementul deșeurilor au o responsabilitate majoră în protejarea resurselor naturale din comunitățile pe care le administrează.

Măsurile de conservare și protejare a biodiversității ar trebui detaliate și incluse în toate strategiile de dezvoltare locală. Domeniile de intervenții la acest ODD sunt complexe și necesită coordonare extensivă cu diferiți actori (ex. autoritățile naționale, alte autorități locale, cetățeni, societate civilă sau mediul academic).

La moment, autoritățile publice locale dețin aproximativ 13% din toate pădurile. În condițiile în care unul dintre angajamentele Republicii Moldova este creșterea semnificativă a gradului de împădurire, autoritățile locale ar putea juca un rol mai pronunțat în aceste eforturi, de la identificarea terenurilor potrivite pentru împădurire și până la gestionarea acestora.

Țintele ODD 15 pentru autoritățile publice locale

- 15.1** Până în 2030, asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri și zone umede.
- 15.2** Până în 2030, promovarea implementării managementului durabil al tuturor tipurilor de păduri, efectuarea lucrărilor silvotehnice, restabilirea pădurilor degradate și creșterea semnificativă a împăduririi și reîmpăduririi.
- 15.5** Luarea unor măsuri urgente și semnificative pentru a reduce degradarea habitatelor naturale, a stopa pierderea biodiversității și, până în 2030, a proteja și preveni extincția speciilor amenințate.
- 15.9** Integrarea și monitorizarea valorilor biodiversității și ecosistemelor în planificarea națională și locală, procesele de dezvoltare, strategii, planurile de reducere a sărăciei și planurile de amenajare a teritoriilor.

ODD 16 - PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII PUTERNICE

16 PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII PUTERNICE

Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile

Acest obiectiv țintește:

- siguranța cetățenilor;
- funcționarea eficientă și corectă a autorităților.

Relevanța ODD 16 pentru autoritățile publice locale

O administrație publică eficientă este necesară în egală măsură atât la nivel central cât și la nivel local. În același timp, administrațiile publice locale fiind și cele care interacționează zi de zi cu cetățenii, au un nivel suplimentar de responsabilitate.

Totodată, responsabilitatea în fața cetățenilor obligă autoritățile publice să combată corupția și să sporească accesul publicului la informațiile și datele deținute de acestea.

Autoritățile locale sunt responsabile în crearea instrumentelor de cooperare și coparticipare la dezvoltarea localității alături de cetățeni. Exemple în acest sens fiind bugetarea participativă și implicarea cetățenilor și societății civile la elaborarea și monitorizarea executării bugetului. Această abordare permite autorităților publice locale să devină mai receptive la solicitările comunității și permite să se asigure de respectarea principiului *a nu lăsa pe nimeni în urmă*.

Cât privește asigurarea securității și ordinii publice, autoritățile locale în cooperare cu cele centrale pot contribui la reducerea violenței în zonele urbane, precum și la identificarea cazurilor de violență în familie.

Țintele ODD 16 pentru autoritățile publice locale

16.1 Reducerea continuă și dinamică a tuturor formelor de violență, în special a violenței în familie și a violenței sexuale.

16.5 Reducerea semnificativă a corupției și mituirii în toate formele sale.

16.6 Dezvoltarea eficienței, responsabilității și transparenței instituțiilor la toate nivelurile.

16.7 Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile.

16.9 Până în 2030, asigurarea identității legale tuturor, inclusiv înregistrarea nașterii.

16.10 Asigurarea accesului egal la informație tuturor cetățenilor.

17 PARTENERIATE PENTRU OBIECTIVE

Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

Acest obiectiv țintește îmbunătățirea colaborării la nivel mondial pentru a transforma Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 în realitate.

Relevanța ODD 17 pentru autoritățile publice locale

Reieșind din faptul că relațiile cu alte țări și politica externă a statului este o funcție exclusivă a autorităților centrale, la prima vedere ar părea că acest ODD nu este relevant pentru autoritățile publice locale. Cu toate acestea, autoritățile publice locale pot și trebuie să stabilească parteneriate eficiente cu alte autorități locale. Aceste parteneriate pot constitui o platformă bună pentru schimb de bune practici, dar și de realizare de proiecte comune pentru atingerea ODD. Asemenea platforme de cooperare pot fi dezvoltate și cu sectorul privat, societatea civilă sau alte autorități publice.

Veniturile și impozitele care sunt generate și colectate la nivel local joacă un rol important în dezvoltarea durabilă. De asemenea, prin politicile elaborate la nivel local se poate contribui la reducerea sărăciei și asigurarea unei dezvoltări durabile.

Adițional, este important de accentuat că datele locale calitative și dezagregate sunt un instrument esențial pentru monitorizarea tendințelor la nivel local și a realiza intervențiile necesare.

Țintele ODD 17 pentru autoritățile publice locale

17.1

Consolidarea mobilizării resurselor interne, inclusiv prin suportul extern, pentru a îmbunătăți capacitatea națională de colectare a taxelor și a altor venituri

17.3

Mobilizarea resurselor financiare suplimentare

17.14

Sporirea coerenței politicilor naționale pentru dezvoltare durabilă

17.16

Sporirea parteneriatului pentru dezvoltare durabilă, complementat de parteneriate cu multiple părți interesate care mobilizează și distribuie resurse diverse pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare

17.17

Încurajarea și promovarea parteneriatelor publice, publice-private și cu societatea civilă eficiente, în baza experienței și strategiilor de resurse ale parteneriatelor

17.18

Până în 2025, sporirea semnificativă a disponibilității datelor calitative, în timp util și fiabile, dezagregate după venit, sexe, vârstă, rasă, etnie, statut migrațional, dizabilități, localizare geografică și alte

17.18

Până în 2030, dezvoltarea, în baza inițiativelor existente, a măsurătorilor progresului privind dezvoltarea durabilă care completează produsul intern brut, și oferirea suportului pentru dezvoltarea capacităților statistice în țările în curs de dezvoltare.

II. INSTRUMENTE PENTRU IMPLEMENTAREA ODD LA NIVEL LOCAL

2.1 PAȘII PENTRU IMPLEMENTAREA ODD LA NIVEL LOCAL

Asumarea angajamentului de implementare a Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 presupune și crearea unei mecanisme eficiente de implementare a obiectivelor acesteia, prin integrarea lor în procesele curente și instituționalizate ale autorităților și în funcție de necesitate, crearea unor instrumente adiționale.

Astfel, după asumarea angajamentului de implementare a Agendei de Dezvoltare Durabilă în anul 2015, a urmat primul pas important în vederea creării cadrului instituțional corespunzător, dar și asigurarea unui proces participativ și transparent în adaptarea și implementarea la nivel național a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, a fost instituit Consiliul Național de Coordonare pentru Dezvoltare Durabilă, condus de Prim-ministru, prin [Hotărârea Guvernului nr. 912/2016](#).

Apoi a urmat procesul de ajustare a obiectivelor, țintelor și indicatorilor Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 la specificul Republicii Moldova, exercițiu care a implicat toți factorii interesați: autorități publice naționale și locale, sectorul privat, societatea civilă, mediul academic, parteneri de dezvoltare.

Concomitent, a fost realizată evaluarea intermediară a implementării Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2020”, adoptată în anul 2012 și care se afla în proces de implementare. Exercițiul respectiv a confirmat carențele documentului vizavi de alinierea la cele mai importante angajamente internaționale asumate de Republica Moldova – Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 și Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană.

În consecință, Guvernul a inițiat elaborarea unei noi strategii naționale pe termen lung, până în 2030, precum și a aprobat, în anul 2020, [un nou cadru de planificare strategică \(HG 386/2020\)](#)² care să permită alinierea documentelor de politici și documentelor de planificare la angajamentele internaționale asumate, dar și să ofere un mecanism mai riguros de planificare la nivel de Guvern.

2.1.1 CORELAREA CADRULUI NORMATIV CE REGLEMENTEAZĂ ACTIVITATEA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ȘI CADRUL NORMATIV PRIVIND PLANIFICAREA STRATEGICĂ

Alături de autoritățile publice centrale care au în competență atribuția de a elabora documente de politici, competențe similare sunt acordate și autorităților publice locale de nivelul I și de nivelul II prin cadrul normativ ce reglementează activitatea administrației publice locale.

Spre deosebire de autoritățile publice centrale care au stabilit un cadru normativ însoțit de ghiduri metodologice cum să asigure o planificare strategică coerent, corelat cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și alte angajamente internaționale, pentru autoritățile publice locale astfel de instrumente lipsesc.

Autonomia locală de care dispun autoritățile publice locale interzice Guvernului să vină cu acte normative ce le-ar impune un set obligatoriu de reguli atunci când elaborează documente de politici. În același timp, [Hotărârea Guvernului nr.386/2020](#) și [Ghidul³ metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național](#) aprobat de Cancelaria de Stat, se recomandă a fi utilizate de către toate părțile care participă la organizarea și coordonarea procesului de elaborare a politicilor publice și de planificare realizat la nivelul întregii administrații publice, inclusiv autorități ale administrației publice locale de nivelurile II și I.

Scopul Ghidului metodologic este să ofere suport metodologic pentru integrarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, implicit a Strategiei naționale de dezvoltare și a prevederilor Acordului de Asociere Republica

² Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121921&lang=ro

³ Ghidul metodologic - https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/ghid_copertat_coral.pdf

Moldova – Uniunea Europeană în documentele de planificare și documentele de politici publice aferente implementării acestora, asigurând principiul *nu lăsăm pe nimeni în urmă*.

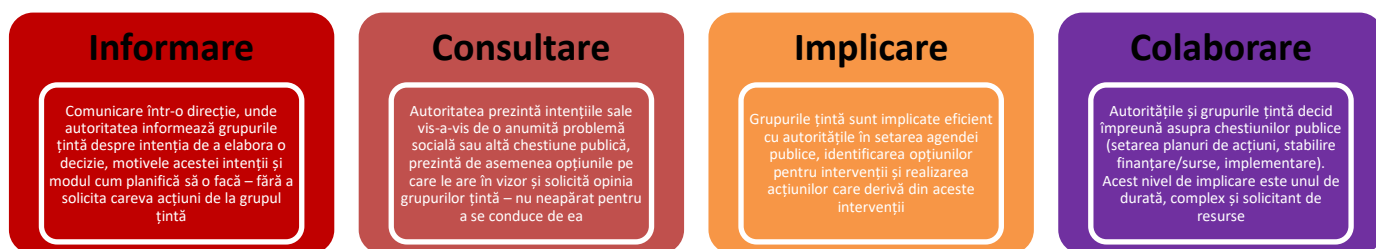
Prin urmare, deși cadrul normativ pentru autoritățile publice centrale și Ghidul metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național nu poartă un caracter obligatoriu pentru autoritățile publice locale, recomandarea este ca elementele de bază care sunt relevante și la nivel local să fie utilizate și de către acestea în procesul de elaborare a documentelor de politici. În felul acesta se va reuși asigurarea unei legături strânse dintre angajamentele asumate de Republica Moldova pe plan internațional întru implementarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, cadrul de politici la nivel național și cu documentele de politici și prioritățile setate la nivel regional și local.

2.1.2 ASIGURAREA UNUI PROCES DECIZIONAL INCLUZIV ȘI PARTICIPATIV

Implicarea societății civile și a cetățenilor, în special cei care reprezintă categoriile afectate, precum și altor părți interesate pe parcursul întregului proces de elaborare a documentelor de politici este importantă, atât pentru a asigura un proces de consultare și validare a datelor, cât și pentru a fi asigurat că este respectat principiul *nu lăsăm pe nimeni în urmă*. Consultarea largă este asigurată pe parcursul întregului proces de elaborare a documentelor de politici. Autoritățile publice locale pot utiliza consultările inclusiv pentru obținerea informațiilor adiționale și pentru îmbunătățirea în continuare a analizelor. Acest lucru va permite o validare externă a problemelor identificate și va fundamenta în plus necesitatea intervenției planificate prin documentul de politici.

Consultările publice vor fi desfășurate conform prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Hotărârii Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional. Este important ca autoritatea publică locală responsabilă de elaborarea documentului de politici publice să se asigure că cerințele pentru consultări sunt respectate pe tot parcursul elaborării documentului, și nu doar la etapa avansată, atunci când documentul este definitivat. Totodată, ținând cont de specificul domeniului pentru care este elaborat documentul de politici publice, în procesul de consultare se va pune accent pe părțile afectate de problema de politică publică abordată de noul document, asigurându-se că se respectă principiul *nu lăsăm pe nimeni în urmă*.

Recomandările ONU în materie de consultare a societății, inclusiv a grupurilor social-vulnerabile, în partea ce vizează măsurile aferente implementării ODD vizează câteva nivele ale consultărilor publice, după cum urmează:

Este important, ca autoritatea publică să cunoască și să conștientizeze de la bun început nivelul de consultare pe care și-l asumă și ce de fapt dorește de la procesul de consultare. Important de reținut că, rezultatele asigurării unei consultări publice eficiente vor avea ca beneficii:

Înțelegerea – o analiză mai bună a necesităților, intereselor și capacităților;

Asumarea **responsabilității** și îmbunătățirea punerii în aplicare, precum și asigurarea **sustenabilității** intervențiilor autorităților publice;

Crearea spațiului pentru **dialog**, implicarea cetățenilor, și împuternicirea vocilor și parteneriatelor locale

Stimularea unei mai mari **receptivități** a autorităților locale la nevoile cetățenilor.

2.1.3 MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ

În secțiunea 1.2.3 a prezentului Ghid, s-a prezentat mecanismul evaluării voluntare naționale, potrivit căruia fiecare țară care și-a asumat angajamentul de a implementa Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030, urmează să prezinte cel puțin două rapoarte de evaluare voluntară națională. În același timp, pentru a asigura o eficiență înaltă în procesul de implementare și a asigura o monitorizare continuă a nivelului de implementare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă și a țintelor și indicatorilor acestora, este necesar de stabilit un mecanism eficient de monitorizare, unde să fie distribuite rolurile dintre diferiți actori și stabilită periodicitatea raportării.

Pentru a asigura acest obiectiv, Biroul Național de Statistică împreună cu Cancelaria de Stat, a elaborat proiectul cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, ce urmează a fi aprobat prin Hotărâre de Guvern. Potrivit proiectului, se propune ca ministerele, alte autorități administrative centrale și instituții publice să prezinte anual până la o anumită dată Biroului Național de Statistică date actualizate privind indicatorii de monitorizare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, conform domeniilor de competență, iar Cancelariei de Stat informația despre realizarea țintelor Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă în contextul politicilor promovate în baza indicatorilor de monitorizare a acestora, conform domeniilor de competență. La rândul său, Biroul Național de Statistică va asigura diseminarea centralizată a datelor privind dinamica indicatorilor de monitorizare a ODD, utilizând o platformă națională on-line, iar Cancelaria de Stat va asigura elaborarea și publicarea rapoartelor anuale de progres privind realizarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 și a rapoartelor periodice de evaluare voluntară națională pe pagina web oficială.

Totodată, deși autorităților publice locale nu li se atribuie un rol direct în cadrul proiectului Hotărârii de Guvern pentru aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, rolul acestora rămâne a fi un fundamental în procesul de colectare a datelor la nivel regional și local și să asigure o conlucrare eficientă cu autoritățile centrale responsabile de furnizarea datelor. Totodată, autoritățile locale pot elabora și prezenta către Forumul Politic de Nivel înalt al ONU pentru Dezvoltare Durabilă, Rapoarte Locale Voluntare privind implementarea Agendei 2030. [Rigorile și principiile](#) pe care comunitățile locale trebuie să le ia în considerare în procesul de elaborare a rapoartelor voluntare sunt actualizate periodic și plasate pentru informare și ghidare pe pagina web oficială a ONU dedicată ODD.

2.1.4 ROLUL AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE

De cele mai multe ori la nivel local nu se conștientizează importanța și rolul acestora în implementarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, fiind perceput ca un rol exclusiv al autorităților publice centrale sau chiar doar al organizațiilor internaționale. Totuși, autoritățile publice locale au un rol cheie în acest proces, contribuind la sensibilizarea subiectului, participând în procesul de advocacy, oferind suport la implementare, dar și contribuind la monitorizare, evaluare și raportare.

- **Sensibilizarea.** Din lipsa de cunoaștere sau subestimându-și rolul la implementarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, din frica că sunt prea mici și că nu dispun de cunoștințele sau de capacitatea necesară pentru a contribui la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, sau de cele mai multe ori din lipsă de timp, autoritățile publice locale se izolează de acest proces. Totuși, autoritățile publice locale ar putea desfășura campanii de sensibilizare și ar ajuta cetățenii să înțeleagă rolul lor la implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă.

- **Advocacy.** Autoritățile publice locale joacă un rol important la elaborarea documentelor de politici la nivel național, unde trebuie să se asigure că în aceste documente se reflectă necesitățile și prioritățile de la nivel local, oferind o abordare de jos în sus. Pentru realizarea calitativă a acestui lucru, autoritățile publice locale trebuie să colecteze date, cunoștințe și experiență de la părțile interesate la nivel local și să vină cu un mesaj consolidat în adresa autorităților publice centrale. De asemenea, corelat cu raportarea, autoritățile publice locale cooperând între ele, trebuie să se asigure că rapoartele de la nivel național reflectă și realitățile de la nivel local. Un rol important în acest proces îl poate avea Congresul Autorităților Locale din Moldova, fiind platforma cu cel mai mare potențial de a prezenta cu o singură voce mesajul de la nivel local. Adicional, autoritățile publice locale urmează în relația sa cotidiană cu autoritățile centrale, societatea civilă la nivel local sau alți actori să asigure transmiterea așteptărilor cetățenilor față de cei la care cetățenii au acces mai limitat.
- **Suport în procesul de implementare, inclusiv reflectarea ODD-urilor în documentele de politici la nivel local.** Autoritățile publice locale pot promova schimbul de bune practici între ele, identificând provocările în procesul de implementare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă și împărtășind experiențe în depășirea acestora. De asemenea, autoritățile publice locale pot coopera atât cu autoritățile publice centrale, cât și între ele la implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. Adicional, autoritățile publice locale, similar ca și autoritățile publice centrale trebuie să reflecte în documentele sale de politici legătura cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. Totodată, autoritățile locale urmează să contribuie la crearea de instrumente eficiente de comunicare cu societatea civilă și mediul de afaceri pe marginea subiectelor în care cetățenii și în mod special grupurile vulnerabile sunt vizate.
- **Monitorizare, evaluare și raportare.** Autoritățile publice locale joacă un rol esențial în acest sens, ajutând la colectarea de date, precum și la monitorizarea și evaluarea acestora. Totodată, este necesar să își unească eforturile și resursele pentru a se asigura că realizările locale sunt incluse în rapoartele naționale, aceasta fiind strâns legat cu rolul de advocacy. Adicional, autoritățile publice locale urmează să consolideze platformele de comunicare și consultare cu cetățenii și societatea civilă, pentru a prezenta cele mai relevante și corecte date către autoritățile centrale.

2.2 CREȘTEREA CUNOȘTIINȚELOR ODD LA NIVEL LOCAL

Creșterea gradului de cunoaștere a ODD nu este un proces care se poate realiza de la sine fără un efort adițional și bine executat din partea actorilor relevanți. Informarea comunității locale despre ODD necesită mai mult decât pur și simplu publicarea unui comunicat pe pagina web a autorității despre ODD sau organizarea unui eveniment individual. Este important ca autoritățile locale să caute modalități inovatoare pentru a implica cetățenii, societatea civilă și alte părți interesate în procesul de implementare, pentru a obține o asumare comună a provocărilor și soluțiilor ce urmează să fie realizate. Astfel, autorităților locale le revine un rol important cu privire la sensibilizarea comunității despre relevanța și importanța Agendei 2030 și ODD.

Popularizarea Agendei 2030 și ODD la nivel local oferă mai multe avantaje și oportunități:

- Generarea de noi idei, priorități, proiecte și inițiative din partea cetățenilor cu privire la atingerea țintelor ODD;

- Obținerea sprijinului comunității locale pentru deciziile adoptate de autoritatea publică în procesul de implementare a ODD;
- Creșterea transparenței la nivelul APL și îmbunătățirea participării cetățenilor în viața comunității;
- Creșterea nivelului de implementare a ODD-urilor.

2.2.1 PLANIFICAREA EVENIMENTELOR LOCALE

Pentru buna desfășurare a evenimentelor relevante popularizării ODD, se recomandă următoarele:

1. **Desemnarea unui coordonator** al Agendei 2030 la nivelul autorității publice, responsabil de gestionarea tuturor proceselor consultative și informative relevante pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, pentru facilitarea procesului de implicare a cetățenilor și buna desfășurare a evenimentelor de popularizare a ODD.
2. **Stabilirea scopului exercițiului de informare și sensibilizare.** La această etapă se recomandă descrierea rezultatului dorit:
 - a. Îmbunătățirea cunoștințelor comunității privind ODD și Agenda 2030;
 - b. Obținerea de noi idei și propuneri din partea comunității;
 - c. Diseminarea informației despre documentele de politici publice locale relevante procesului de implementare a Agendei 2030;
 - d. Creșterea și îmbunătățirii coeziunii sociale prin identificarea celor mai relevante ODD pentru o anumite comunitate/localitate.

Chiar și o activitate individuală de informare a comunității despre Agenda 2030, necesită un efort semnificativ de coordonare și implicare a mai multor actori. Stabilirea exactă a rezultatului țintit ca urmare a acestui proces, va eficientiza eforturile depuse de autoritatea publică. Totodată, acest fapt va permite selectarea tehnicilor și procedurile relevante.

3. **Stabilirea grupurilor țintă.** Ingredientul esențial pentru o activitate cu valoare adăugată este participarea publicului larg. Astfel, activitățile urmează să asigure un tratament egal al tuturor persoanelor, inclusiv al minorităților, persoanelor dezavantajate, vulnerabile sau marginalizate.

Grupurile de persoane care ar trebui implicate în activitățile de informare despre Agenda 2030:

- Persoanele social vulnerabile: grupurile sărace;
- Grupurile demografice: tinerii, femeile și bătrânii;
- Reprezentanții diferitor etnii care locuiesc în comunitate;
- Locuitorii din comunitate/zonă: rezidenții, proprietarii de casă, chiriașii;
- Proprietarii de terenuri: liderii locali, agricultorii;
- Reprezentanții mediului de afaceri: dezvoltatorii, antreprenorii; titularii de patentă; reprezentanții organizațiilor comerciale;
- Reprezentanții instituțiilor: școlare, medicale, sportive, culturale;
- Reprezentanții grupurilor de interes: societatea civilă, activiștii civici, grupurile religioase, sindicate, asociațiile de băștinași, migranții.

4. **Planificarea resurselor financiare.** Orice eveniment de informare și implicare a cetățenilor presupune anumite costuri financiare. Fără identificarea și bugetarea acestor costuri va fi dificil de

asigurat sustenabilitatea procesului informare a cetățenilor despre procesul de implementare a Agendei 2030.

- Ce resurse sunt necesare pentru realizarea activității și scopului propus (ex: locație, transport, logistică etc.)?
- De câți și ce oameni este nevoie (ex: un coordonator, asistent, moderator/facilitator, specialist în comunicare, expert, trainer etc.)?
- Ce resurse financiare sunt necesare pentru acoperirea cheltuielilor de organizare a activității?
- Cât timp este necesar pentru realizarea tuturor aspectelor legate de activitate, de la planificare până la încheierea obiectivului propus?
- Ce parteneri (entități publice, companii, ONG-uri, grupuri de inițiativă, experți etc.) ar putea fi interesați în realizarea activității și implicați pentru a contribui la anumite etape sau cu careva resurse în realizarea activității/evenimentului?

2.2.2 SUGESTII PENTRU ACTIVITĂȚI INTERACTIVE DE INFORMARE

➤ Comunicare prin intermediul rețelelor de socializare

Tot mai multe autorități publice locale optează pentru deschiderea paginilor pe rețele de socializare cum ar fi Facebook, precum și crearea grupurilor comune pe platformele de comunicare. Iar comunicarea și interacțiunea cu cetățenii prin intermediul grupurilor de pe aceste pagini este în continuă creștere. Din aceste considerente, utilizarea acestei modalități de comunicare pentru creșterea gradului de conștientizare despre ODD este destul de eficientă. Pe lângă comunicarea activităților realizate de autoritatea locală în implementarea ODD, pot fi prezentate și exemple inovatoare din alte orașe/regiuni ale lumii. De exemplu, autoritatea locală ar putea publica cel puțin o postare pe lună care are o tangență directă cu unul dintre cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă. Postările ar putea să conțină următoarele:

- cele mai recente știri/noutăți despre progresul în implementarea ODD la nivelul comunității sau probleme/provocări relevante ODD, ce afectează în mod direct sau ar putea afecta în perspectivă calitatea vieții cetățenilor;
- prezentarea mai detaliată a celor 17 ODD: descriere, cifre și curiozități;
- informații despre cum bugetul local ajută la realizarea țintelor ODD;
- istorii de succes din țară sau de peste hotare.

Informația trebuie să fie scurtă, interesantă, ușor de partajat și publicată în mod regulat. În condițiile în care autoritatea locală dispune și de o pagină web, atunci prin intermediul acesteia pot fi publicate diverse articole și știri despre ODD sau rapoarte de progres privind atingerea țintelor.

➤ Corelarea bugetării participative cu ODD

Bugetarea participativă este un proces prin care cetățenii sunt încurajați să identifice problemele din comunitate, iar apoi să propună soluții de rezolvare ale acestora sub formă de proiecte. Proiectele depuse de către cetățeni sunt supuse unui proces de votare și cele mai populare sunt finanțate din bugetul local. La nivel local se observă o tendință de multiplicare a orașelor care au implementat acest mecanism participativ (ex. Chișinău, Bălți, Cahul, Cantemir, Leova, Cimișlia, Sălcuța etc.). La ora actuală nici un concurs de bugetare participativă nu necesită demonstrarea legăturii cu ODD. În acest condiții, un element pentru popularizarea ODD la nivel local ar fi introducerea obligativității de corelare cu ODD pentru toate proiectele depuse la bugetarea participativă. Astfel, fiecare aplicant urmează să descrie cum proiectul său contribuie la realizarea ODD la nivel local.

➤ Prezentarea ODD și rezultatelor/eșecurilor în implementare în cadrul audierilor publice

Pe parcursul unui an, autoritățile locale organizează mai multe audieri publice la nivelul comunității. De regulă, cele mai importante se referă la prezentarea și dezbaterile bugetului anual. În aceste condiții, autoritățile locale pot utiliza aceste audieri publice pentru a crește nivelul de înțelegere a ODD și pentru a explica cum, de fapt, acestea sunt corelate cu bugetul localității. Pentru elaborarea oricărui buget, trebuie stabilite anumite priorități. Alinierea acestor priorități bugetare la ODD cele mai relevante și importante pentru o anumită localitate, ar permite stabilirea unei legături directe între documentul de buget și Agenda 2030. În acest mod, autoritatea locală va răspunde cum bugetul rezolvă problemele comunității și cum activitatea autorității contribuie la realizarea ODD la nivel local.

➤ **Evenimente tematice pentru diferite grupuri țintă**

Autoritatea locală poate organiza evenimente tematice despre relevanța ODD pentru viața de zi cu zi a cetățenilor cu suportul partenerilor de dezvoltare, autorităților publice centrale și organizațiilor societății civile.

- **O sesiune de informare a cetățenilor din localitate** despre ODD cuplată cu exercițiul de identificare a priorităților localității pentru următoarea strategie. După prezentarea celor 17 ODD, participanții ar putea fi rugați să identifice cinci cele mai relevante ODD și cinci cele mai puțin relevante ODD pentru localitatea/regiunea acestora. Acest tip de sesiuni ar putea fi extrem de utile, în cazul în care autoritatea dorește să-și alinieze strategia de dezvoltare la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă.
- **O sesiune interactivă cu elevii.** Din practica altor state, organizarea acțiunilor practice pentru copii și tineri, în special în perioada anului școlar, reprezintă o modalitate eficientă pentru a crește cunoștințele elevilor despre Agenda 2030 și eventual încuraja implicarea acestora în generarea de proiecte locale relevante ODD. Astfel, autoritatea ar putea organiza un concurs cu premii privind cunoașterea ODD. În luna mai 2022, Cancelaria de Stat a lansat un quiz⁴ prin care oricine își poate testa cunoștințele despre ODD. Formularea de întrebări noi și repetarea periodică a activității va genera un grad de interes din partea elevilor.

III. STUDIU DE CAZ - ALINIAREA STRATEGIILOR LOCALE LA ODD

O condiție esențială pentru a asigura implementarea Agendei 2030 la nivel local este alinierea și sincronizarea strategiilor de dezvoltare locală cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (vezi secțiunea 2.1.1). La momentul actual, marea majoritate a documentelor locale și regionale nu menționează și nu fac referințe exprese la ODD. Revizuirea și ajustarea strategiilor locale va asigura următoarele: (i) stabilirea legăturii strânse cu ODD și prioritățile naționale de dezvoltare și (ii) integrarea principiilor Agendei 2030 în activitatea de zi de zi a autorității.

Orașul Madrid a utilizat următorul model practic pentru corelarea strategiei locale cu ODD (vezi figura 4). Pentru fiecare obiectiv strategic de la nivel local, au fost identificate acțiunile practice de implementare, care la rândul lor au fost atașate la un ODD, la o țintă și la un indicator. Astfel, toate obiectivele strategice locale au fost aliniate cu ODD.

⁴ Quiz 2030: Testează-ți cunoștințele despre Obiectivele de Dezvoltare Durabilă: <https://cancelaria.gov.md/ro/content/quiz-testeaza-ti-cunostintele-despre-obiectivele-de-dezvoltare-durabila>

Figura 4. Model pentru alinierea strategiei locale la ODD

Obiectivul strategic	Acțiunile pentru implementare	Obiectivul de Dezvoltare Durabilă	Ținta	Indicatorul

Procesul de corelare a fost desfășurat de către autoritatea locală într-o manieră participativă și incluzivă. Avantajul acestui exercițiu este și posibilitatea de validare și identificare a noilor priorități la nivelul comunității, care ulterior sunt conectate cu ODD. Astfel, autoritatea locală contribuie la creșterea conștientizării Agendei 2030, dar și obține documente strategice de planificare care vor permite atingerea țintelor ODD și îmbunătățirea standardelor de viață a tuturor locuitorilor.

Figura 5. Model pentru alinierea strategiei locale la ODD (orașul Madrid)

Obiectivul strategic	Acțiunile pentru implementare	Obiectivul de Dezvoltare Durabilă	Ținta	Indicatorul
Mobilitate eficientă și durabilă	Reînnoirea parcului auto al Parcului Urban de Autobuze: 100% vehicule electrice/ vehicule cu gaz natural sau hibrid Euro IV	ODD 7	7.3 Eficiența energetică	7.3.1 Intensitatea energetică măsurată în termeni de energie primară și PIB
	Extinderea parcarilor cu plată pentru reducerea numărului de automobile din zona centrală, pentru promovarea transportului public și îmbunătățirea calității aerului.	ODD 11	11.6 Reducerea pe cap de locuitor a impactului negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului și gestionării deșeurilor municipale și de alt tip	11.6.2 Concentrația medie anuală a suspensiilor solide în urbe (PM10)

IV. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Ban Ki-moon, fostul secretar general al Națiunilor Unite, la aprobarea Agendei 2030 a menționat următoarele: „*Lupta noastră pentru sustenabilitatea globală va fi câștigată sau pierdută în orașe.*” Peste 65% dintre țintele stabilite pentru cele 17 ODD nu vor putea fi atinse fără implicarea pleneră a actorilor locali și regionali și participarea autentică a cetățenilor din comunitate în procesele de luare a deciziilor. Aceste date subliniază importanța și relevanța actorilor locali în realizarea ODD atât la nivel național, cât și la nivel global.

Recomandarea 1: Alinierea documentelor de politici locale la Agenda 2030 și ODD. Strategiile locale și raionale de dezvoltare socio-economică ar trebui să asigure o legătură strânsă cu ODD și țintele asociate cu acestea. Acest fapt va asigura implementarea Agendei 2030 la nivel local și va îmbunătăți semnificativ capacitatea de monitorizare și evaluare a implementării. În cazul în care deja există un document de strategie pe termen lung aprobat, atunci acesta ar putea fi revizuit la evaluarea intermediară pentru asigurarea alinierii la principiile Agendei 2030.

Recomandarea 2: Conceptualizarea acțiunilor inovative pentru realizarea Agendei 2030. Autoritățile locale și raionale nu au doar rolul de a executa și implementa documentele naționale la nivel local. Dimpotrivă,

autoritățile locale fiind poziționate cel mai aproape de cetățean ar trebui să joace un rol mai pronunțat în generare de intervenții mult mai eficiente care să contribuie mai rapid la îmbunătățirea vieții cetățenilor. APL nu ar trebui să fie privite doar ca implementatori, ci ca factori de decizie și catalizatori ai schimbării.

Recomandarea 3: Organizarea evenimentelor locale pentru popularizarea Agendei 2030. Aceste evenimente ar putea reflecta importanța ODD atât pentru APL, cât și pentru oameni. O bună parte din proiectele internaționale deja necesită existența unei legături directe între un anumit proiect, prioritățile la nivel local și ODD. Crescând nivelul de cunoaștere despre ODD în comunitate, autoritatea publică va putea să implice mai activ cetățenii în procesul de generare de noi idei care să ajute la realizarea Țintelor agreeate pentru Republica Moldova.

Recomandarea 4: Organizarea platformelor de împărtășire a experienței. Autoritățile publice locale participă într-un șir larg de platforme la nivel național, precum și la nivel internațional, care ar putea fi utilizate pentru a împărtăși propriile experiențe în implementarea ODD-urilor la nivel local, precum și pentru a prelua alte experiențe, fie de la actori din partea sectorului non-guvernamentale.

Recomandarea 5: Consolidarea și utilizarea mecanismelor și platformelor de comunicare din autoritățile publice locale și autoritățile publice centrale în vederea maximizării impactului Agendei 2030 la nivel local.

Recomandarea 6: Crearea platformelor de comunicare și consultare la nivel local cu societatea civilă, cetățenii, grupurile vulnerabile etc, a modului de implementare a ODD-urile la în localitatea pe care o reprezintă.

Recomandarea 7: Crearea instrumentelor de susținere, inclusiv financiare, a inițiativelor inovatorii din partea altor actori la nivel local care vin întru implementarea ODD.

Acest ghid a fost elaborat cu suportul proiectului „Sprijin pentru Guvernul Republicii Moldova în implementarea Agendei 2030” finanțat de Ministerul Federal German pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (BMZ) și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Analiza, rezultatele și recomandările din acest document reprezintă opinia autorului/autorilor și nu reprezintă neapărat poziția finanțatorului și a Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ)

